

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань

удосконалення методології

та звітної документації

(протокол від 06.11.2020 № КПУМ/22-20)

СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ОБ'ЄКТИ ПОГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛІКУ" 2.03.07.18

електронна пошта: L.Honchar@ukrstat.ua
телефон: (044) 287-21-33
керівник державного
статистичного
спостереження: Гончар Л. О.

м. Київ – 2020

ЗМІСТ

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	5
2.1. Відповідність.....	5
2.2. Точність.....	6
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	7
2.4. Доступність та зрозумілість.....	8
2.5. Послідовність та зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	11
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Об'єкти погосподарського обліку" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної інформації, які визначені розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держстату від 17.08.2018 № 170.

Метою проведення державного статистичного спостереження "Об'єкти погосподарського обліку" (далі – ДСС, спостереження) є формування інформації про домогосподарства, особисті селянські господарства у сільській місцевості для інформаційного забезпечення формування генеральних сукупностей вибіркового обстеження населення у сільській місцевості, статистики тваринництва, аналізу розвитку особистих селянських господарств.

Спостереження було запроваджено у 2006 році на виконання Закону України "Про особисте селянське господарство" для організації обліку особистих селянських господарств, відстеження динаміки їх розвитку, а також для задоволення потреб внутрішніх користувачів при проведенні інших державних статистичних спостережень. В рамках проведення ДСС формувались показники щодо кількості домогосподарств, які проживають на території ради постійно та тимчасово (з них кількості домогосподарств, які проживають постійно і членам яких надані земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства), щодо площі землі у володінні та оренді цих домогосподарств, поголів'я худоби та птиці, а також кількості сільськогосподарської техніки в приватній власності домогосподарств.

У подальшому спостереження зазнавало змін, зокрема у переліку показників, що було пов'язано з потребами внутрішніх користувачів та зі зменшенням звітного навантаження на місцеві ради. Систему показників було оптимізовано, зокрема за рахунок виключення показників щодо кількості сільськогосподарської техніки в приватній власності домогосподарств. Формування показників, що стосуються особистих селянських господарств, протягом усього часу залишалися без змін.

Ураховуючи те, що в Україні відбувається децентралізація влади, у рамках якої здійснюється об'єднання наявних місцевих рад в об'єднані територіальні громади, у 2017 році з урахуванням потреб користувачів було удосконалено підходи проведення та формування результатів ДСС. Зокрема, в котре переглянута система показників: перш за все доключена інформація про об'єкти погосподарського обліку по сільських населених пунктах

територіальної громади (кількість домогосподарств і площу земельних ділянок у їхньому користуванні) з метою інформаційного забезпечення формування основи територіальної вибірки для проведення вибіркових обстежень населення (умов життя домогосподарств, робочої сили та сільськогосподарської діяльності населення), а також інформація про кількість сільськогосподарських тварин, яку утримують об'єкти погосподарського обліку та фізичні особи-підприємці на території населеного пункту (з метою інформаційного забезпечення розрахунку чисельності поголів'я худоби в господарствах населення).

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики відносяться до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.07 "Сільське, лісове та рибне господарство".

Нормативно-правовою основою проведення ДСС є закони України "Про державну статистику", "Про особисте селянське господарство", щорічний план державних статистичних спостережень, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Перелік показників та методи проведення ДСС визначені Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо об'єктів погосподарського обліку (далі – Методологічні положення), затвердженими наказом Держстату від 29.12.2017 № 338 (зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 22.02.2019 № 88) і розміщеними на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) в розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Джерелом інформації ДСС є дані за формою № 6-сільрада (річна) "Звіт про об'єкти погосподарського обліку" (далі – форма № 6-сільрада (річна)), показники якої ґрунтуються на даних форм погосподарського обліку – первинного обліку, передбаченого для накопичення і систематизації відомостей, які збирають сільські, селищні, міські ради територіальних громад (об'єднаних територіальних громад) (далі – місцеві ради) по кожному з розташованих на їхній території сільських населених пунктів, а також на інших даних, які збираються місцевими радами для виконання покладених на них повноважень. Зокрема, показники щодо особистих селянських господарств, які відображаються у формі №6-сільрада (річна), формуються на даних погосподарського обліку відповідно до Порядку обліку особистих селянських господарств сільськими, селищними та міськими радами, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 14.04.2017 № 57, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 травня 2017 року за №574/30442.

Статистичним продуктом, у якому оприлюднюються дані ДСС, є статистична інформація "Особисті селянські господарства", розміщена на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Статистична інформація"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає за запитами користувачів у порядку та на умовах, визначених чинним законодавством.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

ДСС було запроваджено для задоволення потреб в інформаційному забезпеченні користувачів статистичної інформації, зокрема статистики обстежень домогосподарств – для формування основи територіальної вибірки для проведення вибірових обстежень населення у сільській місцевості та для щорічної актуалізації даних генеральної сукупності вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості, а також статистики сільського господарства та навколишнього середовища – для розрахунку чисельності поголів'я худоби в господарствах населення.

Показниками ДСС є:

загальна кількість об'єктів погосподарського обліку;

кількість домогосподарств з реєстрацією місця проживання їх членів на території населеного пункту;

кількість домогосподарств, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства;

загальна площа земельних ділянок в особистому користуванні об'єктів погосподарського обліку за цільовим призначенням;

площа земельних ділянок домогосподарств з реєстрацією місця проживання їх членів на території населеного пункту за цільовим призначенням;

площа земельних ділянок домогосподарств, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства за цільовим призначенням;

кількість сільськогосподарських тварин, яких утримують об'єкти погосподарського обліку та фізичні особи-підприємці на території місцевої ради.

Показник щодо кількості сільськогосподарських тварин, яких утримують об'єкти погосподарського обліку та фізичні особи-підприємці на території місцевої ради, використовується виключно для статистичних розрахунків загальної кількості поголів'я худоби в господарствах населення і окремо не поширюється.

Одиницею ДСС є підприємство.

Респондентом цього спостереження є юридична особа – сільська, селищна, міська рада територіальної громади (об'єднаної територіальної громади), на території якої розташовані сільські населені пункти.

ДСС охоплює місцеві органи державного управління, які здійснюють ведення погосподарського обліку по розташованих на їхній території сільських населених пунктах.

Спостереження проводиться щорічно станом на 01 січня.

При проведенні ДСС використовуються національні класифікатори, а саме: Класифікація інституційних секторів економіки України (KICE), Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ).

Формування результатів ДСС здійснюється за територіальним охопленням згідно з КОАТУУ по Україні та за регіонами.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Спостереження проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів, які залучаються до проведення ДСС.

Сукупність одиниць, яка залучається до проведення ДСС і на яку поширюється подання форми № 6-сільрада (річна), та перелік респондентів ДСС щорічно формуються на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі Реєстру статистичних одиниць у сільському господарстві, мисливстві, лісовому і рибному господарстві – Реєстру АГРО (у частині місцевих рад) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада поточного року та відповідають критеріям, визначеним Методологічними положеннями:

тип статистичної одиниці: підприємство;

інституційний підсектор економіки відповідно до KICE: S.1312 "Регіональні та місцеві органи державного управління";

організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ: коди 410 (для одиниць, які мають у назві слова "військово-цивільна адміністрація"), 420;

основний вид економічної діяльності згідно з КВЕД: клас 84.11 секції О.

територіальні одиниці – об'єкти адміністративно-територіального устрою з кодовими позначеннями коду третього рівня згідно з КОАТУУ: ××1××9××00, ××2××8××00, ××1××00000, ××2××1××00, ××1××4××00, ××2××5××00, ××1××6××00, ××1××7××00.

Оскільки за ступенем охоплення одиниць ДСС є суцільним, сукупність одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і перелік респондентів за формою № 6-сільрада (річна), який формується на її основі, повністю збігаються зі сформованою генеральною сукупністю.

Для забезпечення точності даних, зокрема, застосовується контроль рівня надання звітів респондентами, охопленими ДСС, і аналіз причин їх ненадання. Рівень надання місцевими радами звітів у 2020 році становить близько 96,8%. Основними причинами їх неподання є неможливість звітувати у зв'язку з демографічними подіями та через те, що за одиницю звітує інший респондент. Це пов'язано з продовженням процесу децентралізації влади в Україні, в рамках якої здійснюється об'єднання місцевих рад в об'єднані територіальні громади. Тобто, місцева рада об'єднаної територіальної громади подала звіт, який містив інформацію по усіх місцевих радах, які увійшли до її складу внаслідок об'єднання, і які в свою чергу звіт не подавали. У зв'язку з цим не відбувається недооблік даних і компенсація відсутніх даних не здійснюється.

Для контролю якості результатів ДСС проводиться перевірка отриманої інформації на її повноту; здійснюється аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3-5 років); аналіз даних у просторі (по регіонах); застосовуються методи аналізу агрегатів та розподілу даних (виявлення й аналіз сумнівних агрегатів і виявлення одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад, відношення розміру площі земельної ділянки на одне домогосподарство у сільській раді/регіоні до рівня цього показника по регіону/країні).

При проведенні спостереження сезонні коригування не здійснюються.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Терміни оприлюднення статистичної інформації за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

За весь час проведення ДСС випадків порушення термінів поширення статистичних продуктів не було.

Для зручності користувачів на офіційному вебсайті Держстату розміщено Календар оприлюднення інформації (у розділі "Діяльність"/"Плани та графіки роботи"), де зазначені відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Збір, обробка, аналіз і поширення інформації за результатами спостереження здійснюється у такі терміни:

	Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
Форма № 6-сільрада (річна)	до кінця II декади січня	III декада січня, лютий	I – II декада березня	III декада березня

Запити користувачів щодо надання інформації задовольняються у терміни, передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Метадані ДСС розміщено на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) в розділі "Діяльність"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень".

Результати спостереження розміщуються у вільному доступі у форматах (*.xls, *.pdf) на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у вигляді офіційних статистичних публікацій (статистична інформація) та надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів ДСС, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601

телефон: (044) 287-21-33

електронна пошта: L.Rabush@ukrstat.gov.ua; office@ukrstat.gov.ua

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287-06-72, факс: 235-37-39;

електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, що забезпечує зіставну динаміку основних статистичних показників за значний період часу.

Спостереження здійснюється на основі єдиного для всіх регіонів країни переліку показників, що дає можливість проводити порівняльний аналіз на державному та регіональному рівнях.

Динаміка статистичних показників ДСС щодо кількості домогосподарств, зокрема домогосподарств, членам яких надані земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства, а також площі земельних ділянок цих домогосподарств, спостерігається з 2006 року. Динаміка інших статистичних показників, наявних на сьогодні у формі № 6-сільрада (річна), спостерігається з 2017 року.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації, отриманої за результатами ДСС, є органи державної влади та місцевого самоврядування, науковці та дослідники, засоби масової інформації, громадські організації, міжнародні організації, громадяни. Внутрішніми користувачами є структурні підрозділи Держстату, а саме департамент обстежень домогосподарств, який використовує дані цього спостереження для забезпечення формування основи територіальної вибірки для проведення вибірових обстежень населення (умов життя домогосподарств, робочої сили та сільськогосподарської діяльності населення), та департамент статистики сільського господарства та навколишнього середовища для розрахунку чисельності поголів'я худоби в господарствах населення.

Задоволення потреб користувачів статистичної інформації оцінюється також за змістом та кількістю запитів і пропозицій.

Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення рівня задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації з питань статистики сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості та їх основних характеристик, у рамках якого, зокрема, вивчався ступінь відповідності потребам користувачів показників щодо особистих селянських господарств, наведених у статистичній інформації "Особисті селянські господарства", а також оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Основні висновки за результатами опитування:

59% опитаних зазначили, що статистична інформація з тематики опитування є основою або важливою складовою їхньої діяльності;

91% користувачів отримують необхідну інформацію з тематики опитування електронними засобами (Інтернет, вебсайт Держстату та ін.), 14% – шляхом відповідей на запити;

41% опитаних використовують статистичну інформацію з тематики опитування постійно, 50% – періодично;

68% опитаних користувачів використовують статистичну інформацію для проведення аналізу і прогнозування соціально-економічного розвитку країни; 45% – для наукових досліджень; 41% – для розробки концепцій, програм, законодавчих і нормативно-правових актів, а також моніторингу виконання загальнодержавних програм розвитку; 23% – для здійснення міжнародних порівнянь;

75% опитаних, які у своїй діяльності використовували статистичну інформацію "Особисті селянські господарства", поставили оцінку "Добре" та "Відмінно" переліку показників, уміщених у ній. При цьому найчастіше використовували у своїй діяльності показник щодо кількості особистих селянських господарств (91%);

82% опитаних зазначили, що всю необхідну інформацію з тематики опитування отримують у Держстаті;

від 73% до 87% користувачів дали оцінку "Відмінно" та "Добре" за всіма критеріями якості даних щодо показників з тематики опитування. При цьому найбільш важливим критерієм якості статистичної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Своєчасність та Пунктуальність", на третьому – "Доступність та Зрозумілість/Ясність" та "Відповідність/Релевантність", на четвертому – "Послідовність/Узгодженість та Зіставність/Порівнянність".

Детальніша інформація про результати проведення анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, розміщеному на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів згідно з Методикою вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженою наказом Держстату від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні у 2019 році звітне навантаження на респондентів порівняно з 2018 роком за формою № 6-сільрада (річна) зменшилась на 9,23% (за рахунок зменшення кількості респондентів за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування середні витрати часу на заповнення форми № 6-сільрада (річна) становили 5 год. 37 хв. Значні витрати часу зумовлені тим, що до форми заносяться зведені дані у цілому по місцевій раді та в розрізі сільських населених пунктів на підставі документів

погосподарського обліку, а саме типових форм первинної облікової документації (облікових карток), які заводяться для кожного з об'єктів погосподарського обліку. Більшості із числа опитаних респондентів (73%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 6-сільрада (річна) становив 86% (при середньому значенні показника по державних статистичних спостереженнях 87%).

Для спрощення процедури подання респондентами форми ДСС № 6-сільрада (річна) у 2019 році було запроваджено подання звітів за цією формою в електронному вигляді, починаючи зі звіту станом на 01.01.2020. Відсоток респондентів, які подали електронний звіт за формою № 6-сільрада (річна) у 2020 році, становить 37,7%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики та міжнародних стандартів.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації отримана за результатами цього ДСС статистична інформація використовується виключно для статистичних цілей та надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді.

При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного статистичного показника.

Загроза розкриття первинних даних визначається за правилами порогового значення та домінанти, встановленими Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, у разі невиконання яких зведені підсумки не оприлюднюються.

Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

3. Заключна частина

З метою удосконалення організації проведення ДСС упродовж останніх років до нього вносилися зміни. Зокрема, були внесені суттєві зміни до системи показників і ДСС було переведено в Інтегровану систему статистичної інформації (ІССІ), керовану метаданими, яка забезпечує автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації, отриманої за результатами спостереження. Крім того, у 2019 році було запроваджено подання респондентами звітів за формою № 6-сільрада (річна) в електронному вигляді, починаючи зі звіту станом на 01.01.2020.

Також протягом усього періоду територіальні органи Держстату підтримували постійний зворотний зв'язок з респондентами ДСС. Вони регулярно проводили зустрічі з представниками місцевих рад, надсилали їм листи та надавали консультації з питань, пов'язаних із ДСС.

Основним напрямом подальшого розвитку спостереження є внесення змін до методології та звітно-статистичної документації ДСС у зв'язку зі змінами в адміністративно-територіальному устрої, пов'язаних із прийняттям постанови Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ "Про утворення та ліквідацію районів".